

RAADSVOORSTEL

Agendapunt

Raad 2020
Voorstelnummer
Datum 30 september 2020
Onderwerp Voorstel aanpassing GR Regio de
Vallei per 01-01-2021

Afdeling

Programma

Inlichtingen bij

Telefoonnummer

E-mailadres

Aan de leden van de raad,

Beslispunten

1. Met toepassing van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling conform het voorliggende ontwerp, voor zover het de bevoegdheden van de gemeenteraad betreft inhoudende dat de raad niet langer bestuursleden van het openbaar lichaam Regio de Vallei aanwijst en raadsleden geen zitting meer kunnen hebben in het bestuur; zulks met ingang van 1 januari 2021;
2. Toestemming te geven aan het college van burgemeester en wethouders om met toepassing van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling te besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei, voor zover het de bevoegdheden van het college betreft;
3. Het geven van zienswijzen op de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen van de Gemeenschappelijke Regeling Regio De Vallei ingaande 1 januari 2021 te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders.

Waarom naar de raad?

De huidige gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei is per 1 januari 1992 getroffen en laatstelijk herzien per 1 januari 2016. Er zijn zowel inhoudelijke als wettelijke redenen om de gemeenschappelijke regeling te herzien. De regeling is een gemengde regeling waarbij zowel raden als colleges uit hun midden bestuursleden aanwijzen. Een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling kan slechts met medewerking van de raad plaatsvinden.

Samenvatting

De gemeenschappelijke regeling van Regio De Vallei is ontstaan in een tijd waarin de deelnemende gemeenten veel verschillende uitvoerende taken regionaal hadden belegd. Door opschaling en door het ontstaan van de Regio Foodvalley zijn de taken van de Regio de Vallei verengd tot samenwerking bij de uitbesteding van het verwerken van huishoudelijk afval.

De huidige gemengde regeling van Regio De Vallei is te zwaar, in verhouding tot het takenpakket. Het opheffen van Regio De Vallei zou echter als gevolg hebben dat er een Europese aanbesteding moet worden gedaan voor de verwerking van huishoudelijk restafval door de in de regio De Vallei deelnemende gemeenten. Het is waarschijnlijk dat de kosten na een nieuwe aanbesteding een stuk hoger zullen worden dan zij nu binnen het bestaande contract zijn. Daarnaast bestaat het risico dat het stoppen van het aanlevercontract door het opheffen van de gemeenschappelijke regeling zal leiden tot juridische stappen vanuit de verwerker van het afval (ARN) vanwege contractbreuk, omdat het aanlevercontract nog doorloopt.

Om deze redenen wordt voorgesteld om de gemeenschappelijke regeling te handhaven, maar bestuurlijk aan te passen aan het gegeven dat de samenwerking betrekking heeft op college bevoegdheden. De tekst van deze gemeenschappelijke regeling is zoveel mogelijk in overeenstemming gebracht met de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley.

Inleiding

Regio De Vallei is een openbaar lichaam (met rechtspersoonlijkheid) dat is ingesteld door de raden en colleges van Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. De gemeenschappelijke regeling is de publiekrechtelijke overeenkomst tussen de raden en colleges van deze gemeenten en wordt daarom aangeduid als een gemengde regeling. Deze juridische constructie is eind twintigste eeuw opgezet bij de oprichting van Regio West-Veluwe/Vallei (nu Regio De Vallei). Toentertijd werd een groot aantal activiteiten (zowel beleidsvorming als uitvoering) bij de regio ondergebracht. Voorbeelden daarvan is: GGD, Brandweer, Verkeer en Vervoer en Afvalverwerking.

In de loop van de tijd zijn om uiteenlopende redenen bijna alle taken van Regio De Vallei elders ondergebracht. Alleen Afvalverwerking is als product achtergebleven. Dit onderwerp omvatte:

- Gezamenlijke aanbestedingen, contractering, contractbeheer en facturering (huishoudelijk gft+e, plastic, metaal en drankverpakkingen (PMD) en restafval);
- Beleidsontwikkeling/uitwisseling en op ad-hoc basis projecten (huishoudelijk gft+e, PMD, restafval en andere stromen);
- Aandeelhouderschap ARN (afvalverbrandingsinstallatie).

In 2019 heeft een aantal besluiten van het regiobestuur er toe geleid dat de werkzaamheden binnen Regio De Vallei verder zijn afgenomen:

- Vervreemden van de aandelen ARN (dus opgeven van het aandeelhouderschap).
- Facturatie van (gft)-verwerkers naar gemeenten rechtstreeks laten verlopen (dus buiten de regio om);
- De regiogemeenten zijn individueel aangesloten bij overheidsdeelneming Midwaste voor de verwerking van PMD.

Door afname van de taken en activiteiten binnen Regio De Vallei is de vraag gesteld of de bestaande constructie (openbaar lichaam onder de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, gemengde regeling) nog de meest passende vorm is en de Regio De Vallei wellicht opgeheven zou kunnen worden. Om hier een besluit over te kunnen nemen zijn mogelijke scenario's opgesteld die inzicht geven in de gevolgen/consequenties van verschillende opties. Deze scenario's zijn in de bij dit voorstel gevoegde memo uitgewerkt.

De bestaande juridische constructie

Vooruitlopend op het uitwerken van scenario's is bij de deelnemende gemeenten geïnventariseerd of er behoefte is om te blijven samenwerken op het gebied van afvalverwerking. Dit is het geval en dat heeft ook toegevoegde waarde: door samen op te trekken bij Europese Aanbestedingen heeft de regio voldoende volume om interessant te zijn voor aanbieders. Bij individuele gemeenten is de verwachting dat dat veel minder het geval is. Tevens is het gewenst om samen op te blijven trekken bij het contractbeheer en het volgen van ontwikkelingen in de markt en de verduurzaming van afvalverwerking en recycling.

Regio De Vallei is een openbaar lichaam (publieke rechtspersoon) onder de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Als gemengde regeling hebben raads- en collegeleden zitting in het algemeen bestuur. De regeling is vastgesteld door de raden en colleges en kan ook door de raden en colleges worden aangepast (waarbij colleges op grond van de wet wel toestemming van de raden nodig hebben).

Voor de leesbaarheid is er daarnaast voor gekozen om de tekst van deze gemeenschappelijke regeling qua structuur zoveel mogelijk te unificeren met de opbouw van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley. Alle gemeenten van Regio De Vallei zijn ook deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley. Daarmee wordt bevorderd dat de procedures rond begroting, rekening, kaderbrief eenduidig zijn en misverstanden of fouten worden voorkomen.

Tenslotte hebben enkele aanpassingen plaatsgevonden - zoals de aanpassing van termijnen voor het indienen van zienswijzen op de begroting en aanbidding van stukken aan gedeputeerde staten - die verband houden met de ophanden zijnde wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Aanlevercontract huishoudelijk restafval

Een zwaarwegend punt is dat op het gebied van de verwerking van huishoudelijk restafval door de Regio West-Veluwe/Vallei (nu genaamd Regio De Vallei) in 1994 een aanlevercontract is aangegaan bij ARN, zonder einddatum. Deze contractvorm is bij nieuwe contracten niet meer mogelijk, maar bestaande contracten zonder einddatum mogen door blijven lopen. Elke vijf jaar heeft de regio de mogelijkheid dit contract tussentijds op te zeggen (met een opzegtermijn van twee jaar). Daarvan heeft de regio tot op heden daar geen gebruik van gemaakt. De laatste keer dat het contract kon worden opgezegd (1 april 2018) is een grondige marktanalyse gedaan, op basis waarvan is besloten geen gebruik te maken van de opzegmogelijkheid. Kort samengevat waren de hoofdredenen daarvoor:

- De milieuprestaties van ARN zijn overwegend bovengemiddeld en nergens onder het gemiddelde. Op het gebied van duurzaamheid is ARN een van de betere afvalverbrandingsinstallaties van Nederland.
- De kosten van het verbranden van huishoudelijk restafval bij ARN zijn redelijk en het risico dat bij een aanbesteding de tarieven aanzienlijk hoger uit zouden komen is reëel.
- ARN heeft zich gedurende jaren opgesteld als betrouwbare partner, ook wanneer zich problemen voordeden.

Het is denkbaar dat bij een volgend moment waarvoor het aanlevercontract opgezegd zou kunnen worden (vóór 1 april 2023) soortgelijke overwegingen leiden tot dezelfde keuze.

De Regio De Vallei is de contractpartner is voor het aanlevercontract van huishoudelijk restafval. Zodra de juridische entiteit Regio De Vallei wegvalt (bijvoorbeeld omdat de gemeenschappelijke regeling wordt opgeheven), is er geen contractspartner meer. Dan is het nodig om de verwerking van huishoudelijk restafval opnieuw Europees aan te besteden. Op basis van de resultaten van recente aanbestedingen met andere regio's is het niet ondenkbaar dat het aanlevertarief (aanzienlijk) hoger uit zou komen. Om die reden is het wenselijk om de juridische entiteit van de Regio De Vallei te behouden. Ook bestaat het risico dat contractbreuk met ARN kosten met zich meebrengt.

Delegeren van zienswijzen

Het is de wens deze regionale samenwerking 'lichter' te maken. De reikwijdte is al beperkt tot uitvoeringstaken die regulier bij het college liggen. Daarom wordt ervoor gekozen om de regeling om te vormen tot een collegeregeling. En dan nog is de in stand houding ervan ingegeven door pragmatische argumenten en niet door de aard of omvang van de taken en/of daarmee verbonden risico's. Tegen die achtergrond ligt het in de rede om het beheer en toezicht op de regeling eveneens bij het college neer te leggen. Daarom wordt voorgesteld om het wettelijk recht van de raad om zienswijzen op de begroting van de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei te geven te delegeren aan het college. De raad wordt via de reguliere verantwoording door het college geïnformeerd.

Beoogd resultaat

Het terugdringen van bestuurlijke drukte door het vereenvoudigen van besluitvorming en een betere scheiding van verantwoordelijkheid tussen raad en college.

Argumenten

1.1 Het handhaven van de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei

Opheffen van de bestaande gemeenschappelijke regeling leidt ertoe dat de regio wegvalt als contractpartner van ARN. De deelnemende gemeenten zullen dan ieder voor zich - al dan niet met gezamenlijke onderhandeling - een overeenkomst moeten sluiten. Gezien de omvang van de contracten is dan openbare aanbesteding waarschijnlijk noodzakelijk. Daaraan kleven risico's. Dit nog los van een eventuele claim wegens contractbreuk van de zijde van ARN.

1.2 De omvorming tot een collegeregeling

Het aangaan van contracten is een college verantwoordelijkheid. Door zitting te hebben in het algemeen bestuur van deze gemeenschappelijke regeling raken raadsleden betrokken bij de

besluitvorming over uitvoeringstaken van het college. In principe verdraagt zich een dergelijke uitvoerende rol niet met de kaderstellende en toezichthoudende taak van de raad.

1.3 Delegeren van het geven van zienswijzen

Het aangaan en beheren van contracten is een college verantwoordelijkheid. De Regio De Vallei heeft geen andere taak dan het contractbeheer met afvalverwerkers van restafval, gft+ en PMD. De verplichting van de raad om zienswijzen te geven op de begroting van de regio, leidt tot een onevenredige belasting van de raadsagenda.

Alternatieven

In de bijgevoegde beschrijving van scenario's zijn eventuele alternatieven met de daaraan verbonden consequenties beschreven.

Kanttekeningen

Gemeenschappelijke regelingen worden door gemeenteraden in het algemeen met enige reserve bekeken omdat daarmee taken en bevoegdheden op afstand komen. Het zou ook niet logisch zijn om voor een beperkt doel zoals de uitbesteding van afvalverwerking een nieuwe gemeenschappelijke regeling aan te gaan. Eenmaal per 5 jaar - voor het eerst in 2023 - wordt het doorlopende contract met ARN opnieuw beoordeeld. Mochten er redenen zijn om het contract te beëindigen, dan kan ook de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei worden heroverwogen

Wat betekent dit besluit voor inwoners?

Inwoners zijn gebaat bij een goede, duurzame en betaalbare afvalverwerking. ARN is blijkens een benchmark een goede partij. Hogere kosten als gevolg van een nieuwe aanbesteding van afvalverwerking zouden uiteindelijk moeten worden doorbelast aan de inwoners.

Aanpak/ uitvoering

Na uw besluit wordt de ontwerp gemeenschappelijke regeling door het college vastgesteld en deze treft na publicatie op 1 januari 2021 in werking.

Communicatie over dit besluit

Publicatie van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling vindt plaats op de gebruikelijke wijze. De regeling wordt toegezonden aan gedeputeerde staten van Gelderland.

Evaluatie

De gemeenteraden worden op regelmatige basis actief geïnformeerd. In 2023 vindt in het kader van de 5 jaarlijkse herbeoordeling van de overeenkomst met ARN en herbezinning plaats over de gemeenschappelijke regeling.

Kosten, baten, dekking

De reeds vastgestelde begroting van de Regio de Vallei voor 2021 blijft ongewijzigd

Burgemeester en wethouders,

Bijlagen

1. Concept gemeenschappelijke regeling Regio de Vallei 2021
2. Artikelsgewijze toelichting
3. Memo aan het algemeen bestuur Regio de Vallei met beschrijving van scenario's.

Ter inzage